

علل بروز پدیده سیاست زدگی در بین جوامع

و راهکارهای جلوگیری از آن

(تاریخ دریافت ۱۴۰۰/۰۷/۱۵، تاریخ تصویب ۱۴۰۰/۱۲/۱۸)

آفاق سیدیان

چکیده

با توجه به پیامدهای منفی و چالش برانگیز پدیده‌ی سیاست زدگی در بین جوامع به خصوص کشور ایران، موضوع سیاست زدگی یکی از مباحث پراهمیتی است که در سال‌های اخیر مورد توجه تحلیل گران اسلامی و سیاسی کشور قرار گرفته است. از این رو پژوهش حاضر، با روش توصیفی- تحلیلی و گردآوری اطلاعات کتابخانه‌ای، علل بروز پدیده سیاست زدگی در بین جوامع را مورد بررسی قرار داده است و به بیان راهکارهای جلوگیری از این پدیده پرداخته است. پس از بررسی مسائل مذکور در این رساله، به این مهم، دست می‌یابیم که استحکام و انسجام هر جامعه‌ای، توجه به قانون و رعایت آن است و سیاست پذیری در جامعه به منزله پذیرش منطق قانون است. با وجود این، برخی از انسان‌ها روی از قانون بر می‌گردانند و قانون شکنی می‌کنند. برای تبیین دلایل سیاست زدگی همانند هر پدیده اجتماعی دیگر باید از زوایای مختلف به آن نگاه کرد. به طور کلی عوامل اقتصادی، قانونی، مدیریتی و اجتماعی- فرهنگی در سیاست زدگی افراد اکثر جوامع تاثیر گذارند. لذا بی توجهی به هریک از این عوامل می‌تواند منجر به قانون گریزی افراد در جامعه شود. همچنین در کشور ایران، نظامی که داعیه اسلامی بودن را دارد، نهایت سعی خویش را در به حداقل رساندن سیاست زدگی افراد در جامعه بنماید و سعی در قانون پذیر نمودن شهروندان خویش با در نظر گرفتن شرایط زمان و مکان بدارد. سیاست همزاد آدمی بوده است و عجیب است که سیاست زدگی نیز چنین عمری

دارد. در هر دوره تاریخی دلایل متعددی برای سیاست‌زدگی وجود داشته است و دارد و خواهد داشت مانند: عوامل اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی که هریک از این عوامل در جوامع مختلف، میزان و جهتش متفاوت است و بعضاً می‌توان گفت سلسله و مجموعه‌ای از این عوامل مسبب سیاست‌زدگی و هنجارشکنی خواهد شد؛ سیاست‌زدگی یک ناهنجاری است که حتماً باید برطرف شود. مخصوصاً در دنیای امروز اگر سیاست‌زدگی نهادینه شود، امکان توسعه وجود نخواهد داشت.

واژگان کلیدی: سیاست‌زدگی؛ جوامع؛ راهکار؛ عوامل اقتصادی؛ عوامل اجتماعی؛ عوامل فرهنگی

مقدمه

«سیاست‌زدگی» مسئله مبتلابه جامعه امروز جوامع مختلف است که البته در میان اصحاب اندیشه پدیده جدیدی نیست ولی در شرایط کنونی سخت اوج گرفته است. سیاست‌زدگی بنابر ماهیت، در سطح می‌ماند و به کنش سیاسی آگاهانه و هدفمند تبدیل نمی‌شود و دوری باطل را شکل می‌دهد که امروزه جوامع مختلف دچار بدترین نوع آن گردیده‌اند. مساله سیاست‌زدگی می‌تواند از عوامل مختلفی ریشه گیرد که یکی از آنها تلاش عده‌ای از سیاستمداران به تحمیل دیدگاه‌های خود به جامعه به هر قیمت ممکن است. از سوی دیگر می‌توان گفت در هر عرصه‌ای که مردم رغبتی برای مشارکت سیاسی نداشته باشند باید دلیل آن را در ناقص بودن یکی از عوامل بالا دانست. فراگیری این ناامیدی می‌تواند در بی‌مشارکتی مردم در امور سیاسی تاثیر گذار باشد. واقعیت آن است که با سیاست‌زدگی، امکان گفت‌وگو، توافق و تعامل بر سر مسائل کلان و حتی گاه جزئی جوامع کمرنگ می‌شود و به سادگی نمی‌توان راه‌های خروج از بحران‌ها را به دست آورد. نیروها، سرمایه‌ها و فرصت‌ها در چرخه سرگردان و ناپیدا می‌سوزند و افراد گرفتار این ورطه، همچنان برای آن امر ناخجسته، احساس شعف و رضایت می‌کنند. جامعه‌ی سیاست‌زده، جامعه‌ای است که همه امور را صفر و صد تحلیل می‌کند و